

in bolnišnico v Kanižarici. To civilno bolnišnico so slovenski domobranci ob svojem nekajurnem vdoru 15. novembra 1944 oplenili in stanovanjsko poslopje za osebje zažgali.

Po končani vojni je bil dr. Štefan Šobar načelnik sanitetnega oddelka ljubljanskega vojnega področja. Kasneje je deloval kot upravnik vojaških okrevališč v Gozdu Martuljku, Rimskih Toplicah, na Krumperku in v Dobrovniku-Dobronaku. Potem je bil več let upravnik Vojne bolnice v Ljubljani. Čeprav invaliden je bil pred upokojitvijo še nekaj let načelnik sanitetne uprave ljubljanskega vojnega področja.

Doktor Štefan Šobar je bil zlahtni sad skromne in dobre Bele krajine. Pred vojno in med njo se ji je še kako oddolžil. Bil je plemenit človek in odličen zdravnik. Sorojakom je dolga in huda leta odpiral svoje srce in roke.

Umrli je 25. marca 2005 v 95. letu živahnega in plodnega življenja.

Delo SZD

POČASTITEV 90-LETNEGA IN 80-LETNIH ČLANOV SEKCIJA UPOKOJENIH ZDRAVNIKOV SZD

Marija Bocak-Kalan

Pregnani, izgnani iz Doma slovenskih zdravnikov smo se morali znajti v restavraciji hotela Turist, dne 29. 1. 2003, 80-letniki in drugi člani Sekcije upokojenih zdravnikov SZD.

Jubilanti so bili počaščeni z lepimi diplomami, pripravljenim programom, ki ga vztrajno tudi ob drugih prilikah že 10 let pripravlja predsednica sekcije Elizabeta Vrančič. Devetdesetletnega dr. Mirana Mala in druge nepomične zdravnike naše sekcije pa smo obiskali doma oz. v domovih starejših občanov. Na prireditvi se nas je zbralo več kot 80 članov sekcije. Diplome za 80 let so prejeli: dr. Danica Bem-Gala (osotna zaradi bolezni), dr. Vanja Est, dr. Silva Kenda, prof. dr. Marko Kolenc, dr. Sonja Masle, dr. Jelena Mencinger, dr. Ana Notar (odsotna zaradi bolezni), dr. Franc Pogačar, dr. Pavla Pukl, dr. Silva Poljšak, dr. Krista Schaubach, dr. Boga Nerima Škrinjar in prim. dr. Dragica Vendramin. Diplome je posameznikom izročil in jim čestital predsednik Slovenskega zdravniškega društva prof. dr. Pavel Poredoš. Zahvalil se jim je za dolgoletno zdravniško delo, ki nikoli ne preneha. Posebej smo mu hvalni za to pozornost in za čas, ki si ga je vzel kljub vsem svojim obveznostim.

Uvodoma je predsednica sporočila pozdrave in čestitke predsednika Zdravniške zbornice Slovenije asist. mag. dr. Marka Bitenca, predsednika Glavnega strokovnega sveta SZD prof. dr. Mirana Kende ter direktorja Kliničnega centra prof. dr. Primoža Rodeta. Lepo so zapeli člani Kranjskega okteta, skupaj

Sl. 1. Predsednik Slovenskega zdravniškega društva prof. dr. Pavel Poredoš, predsednica Sekcije upokojenih zdravnikov dr. Betka Vrančič, dr. Emil Gantar, dr. Jelena Mencinger in hrbet podpisane (z desne proti levi).

z njimi pa Gaudeamus igitur tudi vsi prisotni. Tedaj smo se spomnili svojih študentskih dni in tedanjih skromnih razmer, v katerih smo živeli. Podpisana sem recitirala pesem *Vesela starost*, za še eno – *Ostareli zdravnik medicincu* – pa ni bilo več priložnosti. Prim. dr. Srečko Košuta je zapel koledniško pesem, namenjeno prizadevnemu članu sekcije dr. Niku Sadnikarju, ki je bil zaradi bolezni odsoten. Po končanem programu smo se prijetno družili prijatelji in vsi prisotni.

Sl. 2. Ob spremljanju programa.

Naša sekcija deluje od leta 1970 in je zelo dejavna. Šteje 310 članov, od tega 225 zdravnikov in 85 pridruženih članov. To so svojci in prijatelji zdravnikov, specialistov različnih strok. Člani sekcije zvečinoma spremljamo spremembe in novosti svoje stroke. Za strokovna predavanja skrbi prim. dr. Jasna Vončina. Izleti, ki jih organizira sekcija, so posebej vodeni, zvečinoma z enodnevnim kovanjem, ogledom razstav, muzejev in drugih zanimivosti. Zaradi dobre organizacije, ki vselej zahteva veliko časa in volje, uspejo. Veseli se vračamo domov. Naši prizadevni predsedniki so v veliko pomoč zdravnicam in zdravnikom: Meta Hren, Meta Mencej, Emil Gantar, Srečko Košuta. Sekcija organizira na leto 28–33 različnih srečanj. Ob stanovskih in prijateljskih stikih se že 16 let srečujemo z upokojenimi kolegi iz Zagreba in Karlovca, izmenoma na Hrvaškem in v Sloveniji. Vodstvo sekcije oz. njegova predsednica dr. Betka Vrančič si prizadeva vključiti člane v družbena dogajanja,

v povezavo s stroko, v izboljšanje psihofizičnega počutja v različnih zdraviliščih. Podpisana z začudenjem spremlja »kloramfenikolsko afero« zaradi 0,3 tisočinke grama. Hvala predsednici sekcije in drugim, ki ji pomagajo, vključno z zaposlenimi na Slovenskem zdravniškem društvu.

Nove knjige

PRIKAZ

Medicinska etika

Medicinska etika – deontološka vprašanja pri delu zdravni-ka. 9. Spominsko srečanje akademika Janeza Milčinskega, Medicinsko izvedenstvo 1999, Ljubljana. Urednika: Jože Balažic in Pavle Kornhauser. Prireditelj in založnik: Inštitut za sodno medicino Medicinske fakultete v Ljubljani. Ljubljana, januar 2003. 136 strani.

V uvodni besedi obeh urednikov je zapisano, naj bi načeloma medicinska deontologija ne bila vezana na čas in prostor, vendar imajo obstoječa družbena ureditev oziroma politični sistem ter stopnja razvoja medicine vendarle vpliv na etične odločitve zdravnika. Še zlasti pa to velja za slednji, ko odpirata nove vidike in nova področja, ki prizadenejo medicinsko etiko, kot so presaditve organov, oploditve z biomedicinsko pomočjo, umetno podaljševanje ali skrajšanje življenja v enoti za intenzivno terapijo, a tudi uporaba nove informacijske tehnologije (internet). Zato je bilo smotrno, da se v že tradicionalno strokovno srečanje, kot je Medicinsko izvedenstvo, vključi tudi medicinska deontologija. Inštitut za sodno medicino v Ljubljani ima prav na tem področju bogato dediščino po pionirju te vede pri nas akademiku Janezu Milčinskem, nadaljeval pa je z njo profesor Anton Dolenc.

Prvi avtor Jože Balažic je v pozdrav udeležencem tega srečanja med drugim zapisal: »Letošnja tema je posvečena deontologiji. Nikoli se ni o etičnih problemih v zdravstvu toliko govorilo kakor v zadnjem času... O etičnem odnosu zdravnika do bolnika in do družbe na sploh se dandanes razpravlja na številnih ravneh, bolnik je postal subjekt v procesu zdravljenja z vsemi svojimi pravicami in s sorazmerno malo dolžnostmi, zdravnik pa je pri svojem strokovnem delu postavljen pred več odločitev, ki neposredno terjajo njegovo osebno vest, ko medicinske etike skratka že na mnogih področjih zmanjkuje. Podobno se godi sodobnemu človeku tudi na drugih področjih dela in življenja, zato ni čudno, da čuti potrebo, da s posebnim poklicnim etičnim kodeksom zakoliči meje svojega delovanja. Na današnjem srečanju bomo skušali razčistiti dvome in zagate, ki se najpogosteje pojavljajo pri vsakdanjem delu in stiku zdravnika s svojim bolnikom...« Isti avtor pa v prispevku – Medicinska deontologija skozi prostor in čas – podaja med drugim naslednje misli: »Medicinska etika in deontologija ustvarjata teoretične osnove meril, ki jih na posebej občutljivem področju medicinske znanosti in prakse uporabljamo za presojo o tem, kaj je lepo in kako je prav v vsakdanjem ravnanju zdravnika, torej v njegovem poklicnem vedenju oziroma v poklicni moralii. Ravnanje zdravnika v njegovem poklicnem delovanju in tudi zunanega njega je vselej podvrženo natančni kritični presoji drugih prav zaradi zdravnikovega področja delovanja, ki je človeško zdravje in življenje. To sta vrednoti, ki sta vsakemu posamezniku in prek njega celotni družbi tako pomembni, da je družba zanj do maksimuma zaostri la odgovornost za kakovost skrbi za zdravje in življenje. V dinamični soodvisnosti med zdravnikom, bolnikom in družbo so se oblikovala etična načela, ki so oblikovala vedenjske norme zdravnika do bolnika tako v med-

sebojnih razmerjih kakor tudi v razmerju do družbe... Vedno večje število novih načinov preventive, zdravljenja in rehabilitacije, ki jih ponuja sodobni razvoj biomedicinskih znanosti ter dostopnejša in množična uporaba medicinskih dobrin terja poglobljeno etično razmišljanje že pri teoretskih raziskavah, še bolj pa pri uvajanju v prakso. Tako se zdravnik pri svojem delu z bolnikom srečuje z zapletenimi razmerami, za katere nima vselej pri roki izdelanega etičnega načela. Razmere se še bolj zapletajo, kadar gre za poseganje v človekovo celovitost brez medicinskih indikacij. Na drugi strani se je prav v moderni eri medicine ponovno potrdilo, da medicinsko znanje brez trdne etike ni medicina in da se biološko znanje, uporabljeno brez etičnih regulativov, kaj hitro izrodi proti človeku in proti humanosti...«

Anton Dolenc prispeva v svojem referatu – Medicina: umetnost, znanost in tehnologija – obsežen povzetek iz svojega učbenika za medicince Medicinska etika in deontologija II, Razprave, 1997. V uvodnih besedah pravi: »Tudi v sodobnem času še mnogi menijo, da so v medicini še vedno vodilni *umetnost intuicije, diferencialne diagnostike, osebno presojanje in usklajevanje, podožvljanje* – vsemu temu pa da sta v praksi podrejeni *znanost*, ki sprotno informira, in *tehnologija*, ki je »odgovorna« za izvajanje zdravljenja. Čedalje bolj pogosto je mišljenje, da bo treba v sodobni medicini vzpostaviti *merila za novo humanistično etiko in znanost*, zato danes ne gre za revizijo dosedanjih etičnih meril v medicini, ki je razširila svoj družbeni vpliv, ampak na splošno vzeto je dosedanja veljavna merila potrebno »nadgraditi« z dvomi in vprašanji, ki jih prinašajo sodobni tehnološki razvoj ter sodobna družbena merila...« V nadaljnjem razmišlja o tem in o pouku medicinske etike in deontologije, o medicinski etiki v zadnjih desetletjih, o osebi in zdravniku z vrtilinami ter o krepostih, pravicah in dolžnostih v medicinski etiki. Zaključni pa z naslednjimi misli: »V današnjem času moramo biti bolj odprti glede na različne vrednostne predstave pri zdravnikih. Stanovski kodeks mora bolj eksplicitno izraziti odnos do dolžnosti, pravic in kreposti. Takšna eksplicitnost opogumlja k bolj častnemu odnosu med zdravniki in bolniki ... Zaradi tega se danes na novo vzbujajo zanimanje za etiko, ki temelji na krepostih. Združena s teorijo dobrega za bolnika, s teorijo pravic in dolžnosti, lahko v nadaljnjem delu nudi potrebne temelje za obnovo medicinskega poklicnega etosa...«

V zborniku slede naslednja predavanja:

Božidar Voljč: Etična izhodišča odnosa zdravnika do bolnika. Pavel Poredoš: Ravnanje zdravnika v pogojih omejenih gmotnih možnosti. Jože Trontelj: Bolnikova privolitvev – etična vprašanja pri izbiri, opustitvi in prenehanju zdravljenja. Metka Klevišar: Etična vprašanja pri umirajočem bolniku. Pavle Kornhauser: Pomen sodelovanja s profesorjem Janezom Milčinskim za razvoj etične misli na področju intenzivne terapije otroka pri nas. Jože Balažic: Predlog zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo – etični dvomi. Peter Kadiš: Gladovna stavka in vloga zdravnika. Vojko Flis: Pravni in etični vidiki presajanja organov ter Priloga: Organizacija transplantacijske mreže v Sloveniji in naše mednarodno sodelovanje (Danica Avsec-Letonja). Matjaž Zwitter: Etična vprašanja v onkologiji. Gordana Koželj in Borut Štefanič: Medicinska etika in internet. Branko Ermenc: Etika in pisana beseda. Janko Kersnik: Etični dvomi pri delu zdravnika družinske medicine v odnosu med zdravnikom in bolnikom. Vladimir Topler in Davorin Benko: Obvestilo o telesni poškodbi in varstvo osebnih podatkov. Dean Ravnik: Ali lahko študenta medicine, kako in koliko, učimo medicinske etike že pri pouku anatomije. Jelka Mišigoj-Krek in Milan Krek: Moralno-etične dileme zdravnika, ki zdravi osebe, odvisne od prepovedanih drog.

Zbornik zaključujejo prispevki: Razprava po predavanjih, Kodeks medicinske deontologije Slovenije z dne 12. 12. 1992 in spremembe z dne 24. 4. 1997 ter Kazalo.